

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
na lata 2011 - 2015**

**I
CELE PROGRAMU**

W związku z coraz powszechniejszą obecnością narkotyków i innych substancji odurzających w życiu społeczeństwa naszego kraju, a szczególnie wśród młodzieży, Rada Gminy Zaniemyśl realizując zapisy Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w trosce o ochronę lokalnej społeczności uchwała Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2015. Gminny Program zawiera opis podejmowanych zadań, których **celem** jest odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

1. zwiększenie świadomości społecznej w zakresie mechanizmów uzależnień,
2. nasilenie działań zmierzających do kształtowania postaw bezwzględnego odrzucenia używania narkotyków,
3. upowszechnianie wiedzy z zakresu przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
4. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest spójny z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

**II
DIAGNOZA ZJAWISK
ZWIĄZANYCH
Z ZAGROŻENIEM ŚRODKAMI ODURZAJĄCYMI
W ŚRODOWISKU MŁODZIEŻOWYM GMINY.**

W celu określenia głównych kierunków działań, związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, na terenie Gminy Zaniemyśl przeprowadzono diagnozę o zagrożeniach związanych ze środkami

odurzającymi w środowisku młodzieżowym. Badania ankietowe przeprowadzono na przełomie maja i czerwca 2011r. W badaniu wzięło udział 181 uczniów, z klas VI szkoły podstawowej oraz młodzież gimnazjów. Uzyskane wyniki posłużyć mają nakreśleniu głównych kierunków działań profilaktycznych podejmowanych wśród młodzieży szkolnej.

Pytanie 1. dostarczyło badającym wiedzy na temat najbardziej „modnych” środków odurzających.

Aż 138 uczniów (76%) wskazało na napoje energetyczne. Za popularne, młodzież uznała również dopalacze – 49 ankietowanych (27%) oraz narkotyki – 30 ankietowanych (17%). Znacznie mniejsza grupa biorących udział w badaniu stwierdziła, że „niemodne” są kleje, dopalacze i narkotyki – 55 osób (30%). Do całkowitego braku orientacji przyznaje się tylko 2 uczniów, a 41 osób deklaruje częściową orientację w tym temacie. Jako inne środki odurzające wymieniono alkohol.

W pytaniu 2. badano dostępność środków odurzających. Wszyscy ankietowani określają łatwy dostęp do napojów energetycznych. Na drugim miejscu znalazły się kleje – 30 uczniów (17%), a na trzecim dopalacze – 26 wskazań. Dla 18 ankietowanych (10%) łatwy jest również dostęp do narkotyków.

Utrudniony dostęp do narkotyków wskazuje 106 osób (59%), a niedostępne są dla 49 osób. Po 11 wskazań - jako niedostępne - było też dla klejów i dopalaczy.

W opinii młodzieży „najmodniejsze” i najbardziej dostępne są napoje energetyczne – czy zażywane? Na drugim miejscu w dostępności są kleje, ale zdaniem ankietowanych nie są „modne” – czy z tym wiązać można większą świadomość zagrożenia? Dostępność do dopalaczy, według badanych, koreluje ze wskazaniami na „modne” – wiązać to można z ciekawością po nagłośnieniu w telewizji.

W pytaniu 3. badane było postrzeganie osób sięgających po substancje odurzające. Wskazując cechy osób eksperymentujących ze środkami odurzającymi uczniowie podkreślają w kolejności: zagubienie (144), ryzykanctwo (124), lękliwość (58), pewność siebie (58), odwagę (51). Badani najczęściej wskazywali po 2 cechy. Trzy osoby podkreśliły wszystkie cechy, a 12 osób wskazało tylko jedną cechę – zagubienie. Znalazło się również 7 osób, które w udzielonych odpowiedziach zażywanie środków odurzających wiąże z odpowiedzialnością, przy

równoczesnym podkreśleniu cech o charakterze pejoratywnym. Podsumowując wyniki udzielonych odpowiedzi stwierdzić można, że większość badanych sięganie po środki odurzające postrzega jako sposób na problemy i nie radzenie sobie w życiu.

Z odpowiedzi na pytania 4., 5. i 6. wynika, że większość ankietowanych (108 osób – 60%) zna przeważnie kogoś zażywającego środki odurzające. Propozycję zażycia otrzymało 32 badanych, z tej liczby w 15 przypadkach była to propozycja alkoholu i papierosów, 10 osób – propozycja zażycia narkotyku lub kleju, a 7 – napoju energetycznego. Napoje energetyczne są bardzo popularne wśród dzieci i młodzieży – 118 uczniów spożywało napoje energetyczne – najczęściej Tiger lub Red Bull.

Pytanie 7. i 8. dotyczyło samooceny posiadanej wiedzy o substancjach psychoaktywnych. Brak wiedzy na ten temat podaje 37 ankietowanych. 73 uczestników badania przyznaje, że wie trochę o ich działaniach i skutkach, a 71 uważa, że posiada wiedzę o skutkach zażywania. Wśród uczniów mających wiedzę są tacy, którzy nie zawsze pozytywnie oceniają jej przydatność jako czynnika ostrzegającego przed zażywaniem. Natomiast 65 uczestników ankiety uważa, że wiedza o substancjach odurzających może ostrzegać młodych ludzi przed używaniem tych substancji. Ten sąd wyrażają przede wszystkim ci, którzy deklarują, że mają trochę lub nie mają wiedzy na ten temat.

W punkcie 9. ankiety uczniowie mieli możliwość zaproponowania skutecznych i potrzebnych, ich zdaniem, działań wychowawczych ze strony rodziców, szkoły i innych instytucji pracujących z dziećmi i młodzieżą. Zmierzyło się z tym zadaniem 157 ankietowanych.

Ze strony rodziców oczekują więcej rozmów, a nie wypytywania, troski, spędzania z nimi więcej czasu, zainteresowania się towarzystwem swojego dziecka, zainteresowania się tym, co robi. Można więc powiedzieć, że uczniowie pragną relacji, które powodują budowanie autentycznych więzi w relacji rodzic - dziecko.

Od szkoły oczekują bardziej fachowej pomocy, w formie rozmów i zajęć o problemach, z którymi sobie nie radzą. Wśród nich wymieniają: seksualność młodzieży i związane z nią zagrożenia, szukanie motywacji przeciwstawiania się pokusom, ryzykowne zachowania i umiejętność podejmowania decyzji, radzenie sobie ze stresem w domu i szkole, pomoc w trudnych sytuacjach – kontakt

z psychologiem. Uczniowie widzą także potrzebę organizacji ich wolnego czasu oraz wspomagania kompetencji wychowawczych rodziców.

Do instytucji zwracają się o działania zmierzające w kierunku wzrostu ochrony dzieci i młodzieży, w tym skutecznego utrudniania dostępu do substancji odurzających.

Na podstawie wniosków, wynikających z przeprowadzonej diagnozy i zadań zapisanych w Ustawie, realizatorzy Gminnego Programu swoje działania adresują do różnych grup ryzyka, podejmując działania na wszystkich poziomach profilaktyki:

1. **Profilaktyka pierwszorzędowa** – adresowana jest do grupy niskiego ryzyka. Ma na celu rozwijanie kompetencji społecznych, promocję zdrowego stylu życia oraz bezwzględne odrzucenie używania narkotyków.
2. **Profilaktyka drugorzędowa** – adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka. Ma na celu umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych poprzez poradnictwo rodzinne, indywidualne i socjoterapię.
3. **Profilaktyka trzeciorzędowa** – adresowana jest do grupy wysokiego ryzyka i ma na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, będącego przeciwdziałaniem postępującej degradacji psychospołecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie.

Na wszystkich poziomach profilaktyki stosuje się różnorodne **strategie działań:**

1. informacyjne – na 1., 2. i 3. poziomie,
2. edukacyjne – na 1., 2. i 3. poziomie,
3. alternatyw – na 1., 2. i 3. poziomie,
4. interwencyjne – na 2. i 3. poziomie,
5. zmniejszania szkód – na 3. poziomie.

III REALIZATORZY PROGRAMU

Ze względu na wagę zagrożenia zadania Gminnego Programu realizują:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. placówki oświatowe,
4. policja.

Instytucje i osoby fizyczne odpowiedzialne za realizację programu podejmują współpracę z organizacjami i instytucjami miejscowymi oraz spoza terenu Gminy:

1. Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego,
2. PCPR w Środzie Wlkp.,
3. Sąd Rejonowy w Środzie Wlkp. - kuratorzy sądowi,
4. Poradnia PP w Środzie Wlkp.,
5. Ośrodek Terapii Odwykowej w Poznaniu,
6. Ośrodek Monaru w Poznaniu,
7. Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach.

Współdziałanie instytucji i osób zaangażowanych w realizację Programu koordynuje Pełnomocnik Wójta ds. uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy.

Zadaniem pełnomocnika jest coroczne przedstawianie, do dnia 31 marca następnego roku, Wójtowi Gminy Zaniemyśl sprawozdania z realizacji Programu.

IV REALIZACJA OBOWIĄZKOWYCH ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH z art. 10 USTAWY

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od narkotyków i substancji odurzających.

- a/ motywowanie osób do podjęcia leczenia,
- b/ wskazywanie ośrodków prowadzących terapię,

- c/ organizacyjne wspomaganie osób podejmujących dobrowolne leczenie odwykowe,
- d/ występowanie z wnioskami do Sądu Rejonowego Środzie Wlkp.
- e/ udzielanie podstawowych informacji o mechanizmach uzależnienia i miejscach uzyskania fachowej pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- a/ wskazywanie ośrodków prowadzących terapię i współpracujących z rodzinami,
- b/ organizowanie spotkań z Policją n/t skutków prawnych wykroczeń spowodowanych pod wpływem substancji psychoaktywnych,
- c/ świadczenie porad dla rodzin z zakresu pomocy prawnej i leczniczej,
- d/ udzielanie innego wsparcia osobom związanym z uzależnionym,
- e/ utrzymywanie stałej współpracy z kuratorem sądowym i sądem,
- f/ występowanie do Sądu Rejonowego Środzie Wlkp. o ochronę osób doświadczających przemocy w rodzinie,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- a/ upowszechnianie materiałów edukacyjnych o środkach psychoaktywnych i mechanizmach uzależnień,
- b/ merytoryczna i finansowa pomoc w realizacji szkolnych programów profilaktycznych,
- c/ organizowanie spotkań edukacyjnych z rodzicami,
- d/ realizacja programów profilaktycznych w szkołach,
- e/ koordynowanie współpracy profilaktycznej między szkołami,

- f/ prowadzenie profilaktycznej strony internetowej zawierającej informacje z zakresu rozpoznawania zagrożeń różnymi uzależnieniami i praktycznych wskazówek profilaktycznych,
- g/ organizowanie konkursów o tematyce profilaktycznej,
- h/ organizowanie przedstawień profilaktycznych,
- i/ włączanie się w akcje profilaktyczne organizowane przez media.

4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- a/ organizowanie szkoleń dla nauczycieli i upowszechnianie edukacyjno-wychowawczych programów profilaktycznych,
- b/ wspieranie działalności wiejskich świetlic środowiskowych,
- c/ współfinansowanie zakupu sprzętu sportowego dla szkół, doposażenie wiejskich boisk,
- d/ zakup testerów, jednorazowych strzykawek oraz innych materiałów prowadzących do zmniejszenia szkód zdrowotnych powodowanych uzależnieniem

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- a/ podejmowanie interwencji wobec osób używających narkotyków i zagrażających otoczeniu,
- b/ integracja zawodowa osób po terapii odwykowej w ramach prac interwencyjnych,
- c/ dożywanie dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem i uzależnieniem,
- d/ kierowanie dzieci z rodzin dotkniętych uzależnieniem do uczestnictwa w zajęciach socjoterapeutycznych.

V

FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Programu odbywa się w ramach wyodrębnionych środków uzyskanych z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.